

Voortgangsrapportage 3

Project Mainportontwikkeling Rotterdam

Verslagperiode 1 juli 2007 tot en met 31
december 2007

Colofon

Uitgegeven door: Ministerie Verkeer en Waterstaat

Informatie: Project Mainportontwikkeling Rotterdam
Telefoon: 070-351 1463
Fax: 070-351 1477
E-mail: pmr@minvenw.nl

Uitgevoerd door: Project Mainportontwikkeling Rotterdam

Opmaak: Project Mainportontwikkeling Rotterdam

Datum: April 2008

Status: Definitief

Versienummer: D52468

Inhoudsopgave

.....

1.	INLEIDING	5
1.1	Derde Voortgangsrapportage	5
1.2	Samenvatting	5
1.3	Essentialia PMR	6
2.	STAND VAN ZAKEN DEELPROJECTEN	9
2.1	Deelproject Landaanwinning (inclusief natuurcompensatie)	9
2.2	Deelproject 750 hectare natuur- en recreatiegebied	13
2.3	Deelproject Bestaand Rotterdams Gebied	14
3.	STAND VAN ZAKEN DEELPROJECTOVERSTIJGENDE ONDERWERPEN	16
3.1	Borging samenhang van de PKB-doelen: nu en in de toekomst	16
3.2	Overleg Maatschappelijke partijen	16
3.3	Maatschappelijk Overleg en Bestuurlijk Overleg Voordelta	17
3.4	Monitorings- en Evaluatieprogramma	17
4.	PROJECTBEHEERSING	19
4.1	Planning	19
4.2	Scope	21
4.3	Financiën	21
4.4	Risico's	25
4.5	Borging van de afspraken en kwaliteit	28
	LIJST VAN DOCUMENTEN	30
	AFKORTINGENLIJST	31

1. Inleiding

1.1 Derde Voortgangsrapportage

Project Mainportontwikkeling Rotterdam (PMR) valt onder de Regeling Grote Projecten van de Tweede Kamer. Door middel van halfjaarlijkse voortgangsrapportages informeert de Minister van Verkeer en Waterstaat, mede namens de ministers van VROM, EZ en LNV, de Tweede Kamer over de voortgang van de deelprojecten van PMR en hun samenhang.

De voorliggende derde Voortgangsrapportage (VGR 3) beschrijft de voortgang over de periode 1 juli 2007 tot en met 31 december 2007. Voor een actueel beeld over een aantal onderwerpen zijn relevante ontwikkelingen in de periode na 31 december 2007 opgenomen in de begeleidende brief bij deze rapportage.

De verantwoordelijkheden voor de uitvoering van PMR zijn afgebakend en vastgelegd in de Bestuursovereenkomst en de Uitwerkingsovereenkomsten. De voortgang en de uitvoering van de verschillende deelprojecten zijn de verantwoordelijkheid van het Havenbedrijf Rotterdam N.V., de provincie Zuid-Holland en de gemeente Rotterdam, met uitzondering van de natuurcompensatie waar het Rijk zelf voor verantwoordelijk is. De rapportages van het Havenbedrijf Rotterdam N.V., de provincie Zuid-Holland en de gemeente Rotterdam worden afgestemd met en beoordeeld door tussenkomst van de meest betrokken departementen: VenW voor landaanwinning en natuurcompensatie, VROM voor Bestaand Rotterdams Gebied en LNV voor 750 ha natuur- en recreatiegebied. De rapportages zijn als bijlagen bij de Voortgangsrapportage gevoegd. Op basis van de rapportages van de deelprojecten rapporteert het Rijk over zijn eigen verantwoordelijkheden. Het Rijk is sinds mei 2007 formeel aandeelhouder in het Havenbedrijf Rotterdam N.V. Het ministerie van Financiën informeert de Tweede Kamer hierover in de eigenstandige voortgangsrapportage over de staatsdeelnemingen.

1.2 Samenvatting

In de verslagperiode 1 juli tot en met 31 december 2007 hebben vooral ontwikkelingen plaatsgevonden op het gebied van de private procedures door het Havenbedrijf Rotterdam N.V. en de publieke procedures omtrent de ter inzage legging van de voorontwerp PMR-besluiten. De zienswijzen die op deze voorontwerpen zijn ingediend, zijn in de achterliggende periode in de ontwerp-besluiten en ontwerp-vergunningen verwerkt en vervolgens op 4 januari 2008 ter inzage gelegd. Deze ter inzage legging was voorzien eind september 2007, maar heeft enige vertraging opgelopen doordat onder andere de Commissie van de milieueffectrapportage (Commissie m.e.r.) nog om aanvullende informatie verzocht. Ook op het gebied van de natuurcompensatie is gewerkt aan de beantwoording van de zienswijzen om vervolgens de besluiten definitief te kunnen maken. De verwachting is dat het A-besluit in februari 2008 zal worden vastgesteld en het beheerplan in april 2008. Het projectonderdeel duincompensatie bevindt zich op dit moment in de uitvoeringsfase en maakt onderdeel uit van het project Realisatie Delflandse Kust.

In de vorige Voortgangsrapportage is een versnelling aangegeven van de start realisatie van najaar 2008 naar juli 2008. Bovengenoemde vertragingen hebben ertoe geleid dat deze versnelling verloren is gegaan en dat de start van de aanleg van Maasvlakte 2 voorzien is in de tweede helft van 2008. Tijdens de verslagperiode is verder gewerkt aan het optimaliseren van de planning. Waar mogelijk zijn procedures parallel geschakeld om versnellingen te genereren. Hierbij is de afweging

gemaakt tussen zorgvuldigheid en snelheid. De belangrijkste risico's in de rapportageperiode betroffen dan ook de planning.

Voor het 750 ha deelproject landschapspark Buytenland heeft de provincie Zuid-Holland aangegeven dat eind 2007 inspraak plaats heeft gevonden op de startnotitie voor de m.e.r.. Het Masterplan Schiezone is op 2 oktober 2007 vastgesteld. Voor het deelproject de Vlinderstrik zijn de gemeente Lansingerland en Rotterdam verantwoordelijk voor de uitwerking van de plannen.

De gemeente Rotterdam geeft aan dat de leefbaarheidsprojecten in het kader van BRG voorspoedig verlopen. Drie leefbaarheidsprojecten zijn inmiddels in uitvoering genomen (Calandspoorbrug, Landtong Rozenburg en Oostvoornse Meer). Van de deelprogramma's Rivierparken, Geluidsschermen en Gebiedgerichte Benadering is ook een aantal deelprojecten in uitvoering. Het betreft met name projecten van Hoogvliet en Hoek van Holland. Daarnaast zijn in 2007 drie (extra) intensiveringsprojecten gerealiseerd (demping Hartelkanaal-West, demping Waalhaven Port City en Nerefco Pernis: Krohne. Hiermee is 50,1 ha gerealiseerd.

In het kader van de borging van de PKB-doelstellingen is in het najaar van 2007 een start gemaakt met het opzetten van Monitoring en Evaluatieprogramma's voor de diverse aspecten van de verschillende deelprojecten.

De uitvoerende partijen hebben aangegeven dat in de verslagperiode zich geen scopewijzigingen hebben voorgedaan. Er zijn geen toevoegingen of onttrekkingen geweest aan de post onvoorzien.

1.3 Essentialia PMR

Deze paragraaf beschrijft de belangrijkste algemene kenmerken van PMR. Belangrijk kenmerk van PMR is het bijdragemodel als sturingsfilosofie. Dit werkt tevens door in de manier waarop de Voortgangsrapportage is opgesteld. Een uitvoerige beschrijving van de verantwoordelijkheden van het Rijk en de sturingsfilosofie is opgenomen in de Basisrapportage (september 2006).

1.3.1. Project Mainportontwikkeling Rotterdam

De versterking van de Mainport Rotterdam levert een belangrijke bijdrage aan het Europese beleid voor het Trans-Europees Netwerk transport en dient een nationaal en regionaal economisch belang op de lange termijn. Deze versterking vindt vooral plaats door uitbreiding met maximaal 1000 ha netto haventerrein op een nieuwe landaanwinning.

Naast de ruimtebehoefte, vraagt ook de kwaliteit van de leefomgeving rond de haven dringend om aandacht. In de regio Rijnmond zijn de gevolgen van een intensief benut haven- en industriegebied merkbaar, vooral voor milieuonderwerpen als luchtkwaliteit, geluid, en externe veiligheid en in een tekort aan ruimte voor natuur- en openluchtrecreatie.

Eind 2006 hebben achtereenvolgens de Tweede en Eerste Kamer ingestemd met de Planologische Kernbeslissing PMR. De PKB PMR (2006) is vervolgens op 20 december 2006 in werking getreden. Uitgangspunt voor de PKB zijn twee samenhangende doelstellingen:

1. Versterken van de mainport Rotterdam door het ruimtetekort voor haven- en industriële activiteiten in het Rotterdamse havengebied op te lossen.
2. Verbeteren van de kwaliteit van de leefomgeving in de regio Rijnmond.

De PKB PMR (2006) geeft invulling aan deze doelstellingen door het ruimtelijk mogelijk maken van drie deelprojecten. In het Bestuursakkoord PMR en de Uitwerkingsovereenkomst per deelproject

hebben de PMR-partners (het Rijk, de gemeente Rotterdam, het Havenbedrijf Rotterdam N.V., de stadsregio Rotterdam en de provincie Zuid-Holland) afspraken gemaakt over de uitvoering van de deelprojecten, in het bijzonder over de financiering, verantwoordelijkheden en risico's. Het gaat om de volgende drie deelprojecten:

- Landaanwinning: nieuw haven- en industrieterrein in de Noordzee (maximaal 1000 ha netto uitgeefbaar) en de daarbij behorende natuurcompensatie. De PKB biedt mogelijkheden voor een zeereservaat¹ (ca 31.250 ha), een duingebied (maximaal 100 ha) en een zeereep (maximaal 23 ha).²
- 750 ha natuur- en recreatiegebied: nieuw natuur- en recreatiegebied op Midden-IJsselmonde (600 ha) en aan de Noordrand van Rotterdam (150 ha). Tevens is voorzien in een verbinding voor langzaam verkeer tussen Midden-IJsselmonde en Rotterdam-Zuid.
- Bestaand Rotterdams Gebied: een serie projecten in het bestaande havengebied, waarmee impulsen worden gegeven aan het oplossen van het ruimtetekort voor havenactiviteiten (200 ha ruimtewinst), het verbeteren van de milieukwaliteit, het aanbod en de kwaliteit van natuur- en recreatiegebied en aan de ruimtelijke kwaliteit van de regio Rotterdam.

1.3.2. Sturingsfilosofie van het Rijk

De betrokkenheid van de rijksoverheid bij PMR heeft een bijdragekarakter. Dit is een wezenlijk verschil met andere Grote Projecten (zoals bijvoorbeeld de Betuweroute en de HSL), waarbij de rijksoverheid direct opdrachtgever is. De essentie van het bijdragemodel is, dat het Rijk onder strikte voorwaarden medewerking verleent, in de vorm van duidelijk omschreven en begrensde bijdragen, aan een deelproject waarvoor een andere partij eindverantwoordelijk is.

Met het bijdragemodel als vertrekpunt hebben Rijk en de uitvoerende partijen privaatrechtelijke afspraken gemaakt voor de realisatie van de PMR-projecten. Uitgangspunten zijn:

1. de verantwoordelijkheid voor de uitvoering ligt bij die partij die daar het beste toe is uitgerust;
2. de risico's liggen daar waar ze het meest adequaat kunnen worden beheerst.

Op basis hiervan zijn het Bestuursakkoord (juni 2004) met per deelproject een Uitwerkingsovereenkomst (september 2005) tot stand gekomen, waarbij de verantwoordelijkheden tussen Rijk en PMR-partners als volgt zijn verdeeld:

- het *Havenbedrijf Rotterdam N.V.* is verantwoordelijk voor de aanleg van Maasvlakte 2;
- de *provincie Zuid-Holland* draagt zorg voor de ontwikkeling van 750 hectare natuur- en recreatiegebied;
- de *gemeente Rotterdam* is verantwoordelijk voor de uitvoering van het deelproject Bestaand Rotterdams Gebied;
- het *Rijk* is verantwoordelijk voor de realisatie van de wettelijk verplichte natuurcompensatie voor Maasvlakte 2.

Naast de verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de natuurcompensatie betreft de directe verantwoordelijkheid van het Rijk voor PMR:

¹ Om de naam beter te laten aansluiten bij de maatregelen is in het ontwerp-Beheerplan Voordelta gekozen het zeereservaat 'bodembeschermingsgebied' te noemen.

² De PKB PMR (2006) geeft meer ruimtelijke mogelijkheden voor natuurcompensatie dan thans bij de voorbereiding van de besluiten over de landaanwinning nodig is. Het gaat om een kleiner oppervlak van zowel het bodembeschermingsgebied (momenteel wordt uitgegaan van circa 25.000 ha), een beperkter noodzaak voor duincompensatie (momenteel circa 35 ha) als om het geheel laten vervallen van de zeereep. De exacte omvang van de natuurcompensatie wordt definitief vastgelegd in de daarvoor geëigende procedures.

-
- a) het ruimtelijk faciliteren van het project door middel van de PKB en andere publiekrechtelijke instrumenten (vergunningen etc.);
 - b) het verlenen van de rijksbijdragen;
 - c) het toetsen aan de geldende voorwaarden en uitgangspunten;
 - d) het afhandelen van het staatssteundossier in Brussel.

Bij de uitvoering van de deelprojecten ziet het Rijk toe op de naleving van de scope zoals deze is vastgelegd in de PKB, de Uitwerkingsovereenkomsten en het daarop gebaseerde toetskader. De uitvoerende partijen dragen, conform de afspraken in de Uitwerkingsovereenkomsten, de risico's die aan de uitvoering van de deelprojecten zijn verbonden.

De minister van Verkeer en Waterstaat treedt in de uitvoeringsfase als coördinerend minister van het totale project op. Deze verantwoordelijkheid omvat:

- de informatievoorziening en rapportages over de werkzaamheden en ontwikkelingen in het project aan de Tweede Kamer;
- het zorgen voor de interdepartementale besluitvorming over PMR;
- de coördinatie van het risicomanagement binnen het Rijk;
- de coördinatie van de vervolgprocedures;
- de communicatie over het project als geheel.

Op rijksniveau zijn afspraken gemaakt over de verdeling van de rijksverantwoordelijkheden:

- het ministerie van VenW is naast het coördinerende ministerie het eerstverantwoordelijk departement voor het deelproject landaanwinning en beoordeelt de deelrapportage landaanwinning en voert (in samenwerking met LNV) de natuurcompensatie uit;
- het ministerie van LNV is eerstverantwoordelijk departement voor het deelproject 750 ha en beoordeelt de deelrapportage over de 750 ha;
- het ministerie van VROM is eerstverantwoordelijk departement voor het deelproject BRG en beoordeelt de rapportage over BRG;
- het ministerie van EZ is verantwoordelijk voor de afhandeling van het staatssteundossier;
- het ministerie van Financiën is verantwoordelijk voor de staatsdeelneming in het aandelenkapitaal van het Havenbedrijf Rotterdam N.V..

De samenwerking tussen de departementen is in september 2005 vastgelegd in een ondertekend Samenwerkingsakkoord. Daarin zijn voor de departementen de verantwoordelijkheden geregeld met betrekking tot de deelprojecten, de rapportages en informatievoorziening en de financiën, waaronder de omgang met de rijkspost onvoorzien.

Het beleggen van de uitvoeringsverantwoordelijkheid bij andere partijen en de vaste rijksbijdrage aan de projectbudgetten begrenst het risicoprofiel van het Rijk. Deze sturingsfilosofie impliceert ook dat het Rijk beperkte mogelijkheden heeft om te sturen buiten de privaatrechtelijke afspraken (vastgelegd in het Bestuursakkoord en de Uitwerkingsovereenkomsten) en buiten de eisen die zijn vastgelegd in de PKB PMR (2006). Tevens is het Rijk in grote mate afhankelijk van andere partijen voor de informatieverstrekking, zoals ook blijkt uit deze Voortgangsrapportage. De verantwoordelijkheid voor de inhoudelijke informatie ligt in belangrijke mate bij de hiervoor genoemde uitvoerende partijen.

2. Stand van zaken deelprojecten

In dit hoofdstuk wordt per deelproject de stand van zaken gegeven. In de rapportages van de uitvoerende partijen, welke als bijlagen zijn toegevoegd, wordt uitgebreid ingegaan op het betreffende deelproject. Deze rapportages zijn beoordeeld door de vakdepartementen. De bevindingen zijn teruggekoppeld aan de uitvoerende partijen.

2.1 Deelproject Landaanwinning (inclusief natuurcompensatie)

Het doel van de landaanwinning is het realiseren van maximaal 1000 ha netto uitgeefbaar deepsea gebonden haventerreinen. Deze zijn bestemd voor bedrijven die veel ruimte nodig hebben en die aan diep zeewater moeten liggen. Het gaat daarbij met name om grootschalige container op- en overslag en de bijbehorende distributie. Daarnaast biedt de landaanwinning eventueel ruimte voor grootschalige deepsea gebonden chemische industrie. Het Havenbedrijf Rotterdam N.V. is verantwoordelijk voor de realisatie van de landaanwinning.

De PKB PMR (2006) en de Strategische Milieubeoordeling / Passende Beoordeling Landaanwinning laten zien dat de landaanwinning kan leiden tot het aantasten van de natuurlijke kenmerken van de Speciale Beschermingszones Voordelta en Voornes Duin. De PKB bevat voorwaarden voor mitigatie en biedt ruimtelijke mogelijkheden voor compensatie voor resterende effecten. Het gaat om de ruimtelijke mogelijkheden voor een bodembeschermingsgebied (voorheen het zeereservaat genoemd), duincompensatie en de aanleg van een zeereep. De juridische basis voor de compensatie wordt, voorzover het gaat om de effecten van de aanleg en de aanwezigheid van de landaanwinning, gelegd in de Natuurbeschermingswetvergunning voor de Maasvlakte 2. Het bodembeschermingsgebied moet juridisch zijn ingesteld en de duincompensatie moet uitvoeringsgereed zijn, alvorens te kunnen starten met de realisatie van de landaanwinning. Voor het gebruik van Maasvlakte 2 is de compensatie in de vorm van nieuw duingebied vastgelegd in het bestemmingsplan voor Maasvlakte 2. Het Rijk is verantwoordelijk voor de realisatie van de beide natuurcompensatieprojecten (bodembeschermingsgebied en duingebied). Het Rijk heeft vanuit de Uitwerkingsovereenkomst een inspanningsverplichting voor tijdige realisatie van de natuurcompensatie voordat de negatieve effecten van de landaanwinning zich voordoen.

2.1.1. Maasvlakte 2

Algemeen

In de 2^e helft van 2007 zijn met name ontwikkelingen te melden over de private procedures door het Havenbedrijf Rotterdam N.V. en de publieke procedures omtrent de ter inzage legging van de PMR-besluiten. In de volgende subparagrafen worden de belangrijkste zaken toegelicht.

Private procedures

Het Havenbedrijf Rotterdam N.V. heeft 2 belangrijke private procedures lopen. Dit zijn de Open Beoordelingsprocedure tender voor de exploitatie van de containerterminal T1 en de Aanbesteding uitvoeringscontract C1, aanleg van de zeewering en eerste haventerreinen.

Het Havenbedrijf Rotterdam N.V. heeft in juli 2007 besloten om terminal T1 te gunnen aan het consortium Rotterdam World Gateway. Op 17 september heeft de formele ondertekening van het tendercontract plaats gevonden. Hiermee is de Open Beoordelingsprocedure succesvol afgerond. De procedure heeft geleid tot een finale bieding die op alle beoordelingscriteria van de procedure (prijs, duurzaamheid, techniek en strategie & marketing) goed scoort.

De onderhandelingen over de aanbesteding van uitvoeringscontract C1 in het 3^e kwartaal van 2007 hebben in september geleid tot de uitvraag van de finale bieding. In december is het voornemen bekend gemaakt om het uitvoeringscontract te gunnen aan het consortium PUMA (Boskalis/van Oord). Ondertekening van de contracten wordt in februari 2008 verwacht. De scope van Contract T1 betreft de aanleg van de buitencontour, het opspuiten van het zandlichaam (ongeveer 600 ha), de aanleg van de eerste kademuren voor de containerterminals T1 (Rotterdam World Gateway) en T2 (APMT) en de ontsluitende openbare infrastructuur (weg en spoor).

Publieke procedures

Na de ter inzage legging van de voorontwerp PMR-besluiten in de periode april tot en met mei 2007 hebben de bevoegde overheden in de verslagperiode gewerkt aan de verwerking van de inspraak, de advisering over het Milieueffectrapport (MER) en in vervolg daarop aan het tot stand brengen van ontwerp-besluiten voor de VenW-vergunningen (Concessie, Wbr-vergunning en ontgrondingenvergunning), de LNV-vergunningen (op basis van de Natuurbeschermingswet en de Flora- en faunawet) en de gemeentelijke ruimtelijke besluiten. Daarbij heeft de afronding van de procedure voor het MER meer tijd gevraagd dan voorzien, doordat de Commissie m.e.r. voor haar advisering nog gebruik heeft gemaakt van een nadere toelichting van de zijde van de bevoegde overheden. De Commissie m.e.r. heeft begin december een positief advies uitgebracht. In haar toetsingsadvies heeft de Commissie m.e.r. geconcludeerd dat de essentiële informatie in het MER aanwezig is. Verder heeft de Commissie m.e.r. een aantal aanbevelingen gedaan die betrekking hebben op het monitoren van de milieueffecten van Maasvlakte 2. Deze aanbevelingen zullen worden betrokken bij het Monitoring- en Evaluatieprogramma. Doordat het toetsingsadvies van de Commissie m.e.r. later beschikbaar kwam zijn alle procedures voor de landaanwinning en de natuurcompensatie in de tijd opgeschoven. De ontwerpbesluiten en vergunningen zijn op 4 januari 2008 ter inzage gelegd. Het moment van de start aanleg Maasvlakte 2 valt echter nog steeds binnen de bandbreedte van de planning: 'tweede helft 2008'.

Luchtkwaliteit

In de verslagperiode is de concept Overeenkomst Luchtkwaliteit afgerond, waarin een pakket met maatregelen is opgenomen om de negatieve effecten van het gebruik van Maasvlakte 2 op te vangen. Deze Overeenkomst is als bijlage bij het ontwerpbestemmingsplan ter inzage gelegd. De definitieve versie zal, voor vaststelling van het bestemmingsplan in de gemeenteraad van Rotterdam, medio mei 2008 worden ondertekend.

2.1.2. Natuurcompensatie Maasvlakte 2

Algemeen

De aanleg van Maasvlakte 2 leidt tot verlies aan zeenatuur en tot een kwaliteitsverlies voor de duinen van Voorne. Het verlies van zeenatuur vloeit voort uit de aanleg van Maasvlakte 2 in de Voordelta. De Voordelta is een natuurgebied dat door LNV is aangewezen als Natura 2000-gebied. Hierdoor geldt een bescherming voor leefgebieden en soorten die kenmerkend zijn voor het betreffende gebied. Omdat in dit beschermde gebied Maasvlakte 2 wordt aangelegd, is hiervoor compensatie verplicht (Natuurbeschermingswet 1998). Het beheerplan Voordelta bevat de maatregelen (bodembeschermingsgebied en 5 rustgebieden) voor deze compensatie. Met deze maatregelen moet de kwaliteit van de zeebodem, de voedselvoorziening en de mogelijkheden dit voedsel te bereiken voor beschermde soorten in de gehele Voordelta gelijk blijven aan de situatie vóór aanleg van Maasvlakte 2.

Naast het verlies aan zeenatuur heeft het gebruik van Maasvlakte 2 ook kwaliteitsverlies van het duinenlandschap bij Voorne tot gevolg. Om dit kwaliteitsverlies te compenseren, wordt aan de kust bij Hoek van Holland en 's Gravenzande een nieuw duingebied van vijftig hectare aangelegd. In dit nieuwe duingebied krijgen diverse plantensoorten de kans zich te ontwikkelen.

Bodembeschermingsgebied

Voor natuurbescherming en natuurcompensatie stelt het beheerplan Voordelta maatregelen in: vijf rustgebieden voor zeehonden en vogels en een bodembeschermingsgebied. In de vijf rustgebieden gelden beperkingen voor vormen van visserij en recreatie die zeehonden en vogels verstoren. De vijf rustgebieden liggen voor het overgrote deel binnen het bodembeschermingsgebied. In dit gebied gelden beperkingen voor vormen van visserij die de zeebodem verstoren.

De besluitvorming voor het bodembeschermingsgebied bestaat uit drie procedures:

- Aanwijzingsbesluit (A-besluit) Voordelta
- Beheerplan Voordelta
- artikel 20 Besluit Natuurbeschermingswet 1998 (toegangsbeperkingsbesluit).

In het A-besluit voor de Voordelta worden de begrenzing en doelstellingen voor de compensatie van de landaanwinning (het bodembeschermingsgebied) opgenomen. In het Beheerplan Voordelta worden de compensatiemaatregelen opgenomen. Het toegangsbeperkingsbesluit regelt de instelling van de niet-toegankelijke gebieden (rustgebieden) binnen het bodembeschermingsgebied.

Natura 2000: Aanwijzingsbesluit Voordelta

Het A-besluit Voordelta is op 9 januari 2007 als ontwerp ter inzage gelegd. In de Nota van Antwoord Inspraakprocedure Aanwijzing Natura 2000-gebieden is aangegeven dat de Minister van LNV voornemens is de Voordelta bij voorrang aan te wijzen.³ Daarmee wordt het mogelijk om de met de aanwijzing samenhangende besluiten (de vergunning Natuurbeschermingswet, ontheffing Flora- en Faunawet en beheerplan) tijdig ter inzage te leggen en vervolgens vast te stellen. De finale afronding van de A-besluiten met betrekking tot de Voordelta en de twee verwante duingebieden (Voornes Duin en Duinen van Goeree & Kwade Hoek) heeft in februari 2008 plaatsgevonden.

Beheerplan Voordelta

Het beheerplan Voordelta bevat maatregelen die voortvloeien uit de instandhoudingsdoelen (Natura 2000) en de compensatie voor de aanleg van Maasvlakte 2. Rijkswaterstaat werkt samen met de provincies Zeeland en Zuid-Holland aan het finaliseren van het beheerplan Voordelta. In de verslagperiode is de beantwoording van de inspraakreacties op het ontwerp beheerplan in een Nota van Antwoord verwerkt en is het beheerplan Voordelta aangepast. Het beheerplan Voordelta is in concept gereed. De geplande vaststelling van het beheerplan Voordelta in november 2007 is niet gehaald door vertraging van vaststelling van het A-besluit en het besluit voor de Nb-wetvergunning.

Artikel 20 Besluit Natuurbeschermingswet 1998

Het toegangsbeperkingsbesluit regelt de instelling van de niet-toegankelijke gebieden (rustgebieden) binnen het bodembeschermingsgebied. Het toegangsbeperkingsbesluit voor de Voordelta wordt genomen door de Minister van LNV en kan in procedure worden gebracht zodra het beheerplan Voordelta definitief is vastgesteld.

Duinen van Delfland

Het Hoogheemraadschap van Delfland heeft Rijkswaterstaat gevraagd de realisatie van de versterking van de Delflandse Kust in het project duincompensatie op te nemen. Vanwege de publieksgerichtheid, de schaalvergroting van het contract en efficiëntie tijdens de uitvoeringsfase is gekozen om beide projecten vanuit één organisatie, het opgerichte projectbureau Delflandse Kust, te realiseren. De afspraken rondom deze samenwerking zijn vastgelegd in een uitvoeringsovereenkomst. Het Hoogheemraadschap van Delfland en Rijkswaterstaat tekenden hiervoor op 7 september 2007 een convenant.

³ Kamerstuk 31200 XIV, nr. 150, *Nota van Antwoord Inspraakprocedure Aanwijzing Natura 2000-gebieden (inclusief bijlage)*, 21 november 2007

Na het zomerseizoen van 2008 zal naar verwachting worden gestart met de aanleg van de duincompensatie. Dit zal waarschijnlijk drie jaar gaan duren. Hierbij wordt rekening gehouden met het strand- en broedseizoen. De overlast voor de recreanten wordt tijdens het uitvoeringstraject tot een minimum beperkt. De duincompensatie verloopt daarmee volgens het geplande schema.

Zeereep

De definitieve besluitvorming over de aanleg van de Zeereep vindt plaats in het kader van de vergunningverlening op grond van de Natuurbeschermingswet 1998. In het MER Aanleg Maasvlakte 2 is onderbouwd dat er geen aantasting optreedt van habitats in de duinen door de aanleg en aanwezigheid van de landaanwinning. Met de aanvaarding van het MER en de bijbehorende Passende Beoordeling heeft het bevoegd gezag ingestemd met deze onderbouwing. Zowel de Europese Commissie, als de Commissie m.e.r. zagen geen aanleiding om hier anders over te oordelen. Zodra de vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 definitief wordt, zal dit projectonderdeel vervallen.

Overige ontwikkelingen natuurcompensatie

Er hebben zich geen scopewijzigingen voorgedaan. Ook zijn geen onttrekkingen geweest aan de post onvoorzien. De risico's van de natuurcompensatie zijn onderdeel van het algehele risicomanagement van het Rijk (zie paragraaf 4.4).

2.1.3. Borgen van samenhang en reduceren van complexiteit vervolgpcedures

De complexiteit en de vele onderlinge relaties tussen de verschillende procedures noodzaken tot intensief overleg tussen partijen om een goede afstemming van de procedures te garanderen, zowel naar inhoud als in timing.

Belangrijk instrument om de samenhang te borgen is het intensieve overleg tussen de PMR-partners (de ministeries van VenW, VROM en LNV, provincie Zuid-Holland, gemeente Rotterdam en Havenbedrijf Rotterdam N.V.). In overleg op verschillende niveaus wordt de voortgang van de verschillende deelprojecten besproken. Hierbij wordt een gezamenlijke integrale planning gehanteerd met aandacht voor de kritieke paden en de verschillende koppelingen tussen de procedures.

De bevoegde gezagen hebben er voor gekozen om de verschillende PMR-procedures zoveel mogelijk parallel te laten verlopen om de uniformiteit en herkenbaarheid van alle PMR-procedures zoveel mogelijk te borgen voor het publiek. Bovendien kunnen door deze keuze, na ter inzage legging van de verschillende ontwerp-besluiten en ontwerp-vergunningen, de inspraakreacties parallel en integraal worden beantwoord.

2.1.4. Nadeelcompensatie en stimuleringsregeling

Nadeelcompensatie

Het is van belang dat eventuele onevenredige schade als gevolg van de realisatie van PMR op zorgvuldige wijze wordt gecompenseerd. Door de minister van VenW is toegezegd dat er een regeling voor PMR wordt opgezet. Vanwege de uiteenlopende schadeoorzaken en verschillende bevoegde gezagen is besloten om een één loketregeling op te zetten voor alle schadeverzoeken met betrekking tot de realisatie van Maasvlakte 2 en de bijbehorende natuurcompensatie (de projecten BRG en 750 ha vallen hier buiten). Benadeelden kunnen bij dit loket hun verzoeken tot nadeelcompensatie en/of planschade indienen. Bij deze regeling zal één gezamenlijke onafhankelijke schadeadviescommissie worden ingesteld.

Dit biedt voor benadeelde partijen het voordeel dat zij kunnen volstaan met het indienen van één verzoek bij één instantie voor al hun schade in het kader van de landaanwinning en bijbehorende

natuurcompensatie. Hierop volgt vervolgens één advies, ook indien schade aan verschillende bevoegde gezagen is toe te rekenen. De commissie adviseert eveneens over een verdeling van de schade per oorzaak. De regeling wordt opgezet binnen de bestaande bepalingen voor schadevergoeding in de toepasselijke regelingen, waaronder onder andere de Regeling Nadeelcompensatie Verkeer en Waterstaat 1999. De concept-regeling zal medio april 2008 gereed zijn, waarna de bevoegde gezagen de regeling kunnen goedkeuren en van toepassing kunnen verklaren. De regeling zal met terugwerkende kracht tot tenminste de datum van het eerste schadeveroorzakende besluit in werking treden en zal vervallen met ingang van 1 januari 2024.

Stimuleringsregeling

De stimuleringsregeling is opgezet om met name de toeristisch-recreatieve en visserijsector in staat te stellen om de mogelijkheden van de Voordelta maximaal te benutten. In de verslagperiode is door de provincies Zeeland en Zuid-Holland geïnventariseerd welke mogelijkheden er zijn om de voor deze regeling beschikbare 12 miljoen euro op een goede wijze in te zetten. Er zijn voorbereidingen getroffen hoe deze regeling te verankeren in bestaand provinciaal beleid of in bestaande regelingen op Rijksniveau die door Brussel zijn goedgekeurd, opdat strijdigheid met Europese Regelgeving wordt voorkomen.

2.2 Deelproject 750 hectare natuur- en recreatiegebied

Het deelproject 750 ha wordt uitgevoerd door de provincie Zuid-Holland, de gemeente Rotterdam en de stadsregio Rotterdam, onder coördinatie van de provincie.

Landschapspark Buytenland

De provincie rapporteert dat voor de inrichting van het landschapspark Buytenland (600 ha natuur- en recreatiegebied ten zuiden van Rotterdam) eind 2007 inspraak heeft plaatsgevonden op de startnotitie voor de milieueffectrapportage (MER). Op basis van de ontvangen reacties (58) heeft de Commissie m.e.r. de gemeente Albrandswaard geadviseerd. De gemeenteraad van Albrandswaard heeft op 17 december 2007 de richtlijnen vastgesteld waar de MER aan moet voldoen. In 2008 wordt het milieuonderzoek uitgevoerd. De resultaten daarvan komen in de MER te staan. De provincie geeft aan dat samen met het voorontwerp-bestemmingsplan voor de inrichting van het landschapspark de MER in september 2008 ter inzage zal komen te liggen.

De gemeente Albrandswaard heeft op basis van de Wet voorkeursrecht gemeenten in oktober 2007 het voorkeursrecht gemeenten voor het Landschapspark Buytenland gevestigd. Daarnaast hebben de gemeente Albrandswaard en de provincie Zuid-Holland diverse andere maatregelen genomen en activiteiten ontplooid om tot grondverwerving te kunnen overgaan (overleg grondeigenaren, taxaties, bodemonderzoek). Een aantal particulieren wil gebruik maken van zelfrealisatie van de bestemming natuur en recreatie. In 2008 moet duidelijk worden of dit past in het realiseren van de afgesproken doelen.

Potentiële eindbeheerders zijn benaderd en hen is gevraagd een beheersvoorstel op te stellen.

Schiezone

Op 2 oktober 2007 heeft het college van B&W van Rotterdam het Masterplan Schiezone vastgesteld. Het Masterplan Schiezone biedt een visie waarbij de beboste 'landgoederen' en open grasland - de zogenaamde 'kamers' - elkaar afwisselen. De open kamers bieden ruimte voor het ontwikkelen van natuur- en recreatiegebied en worden toegankelijk gemaakt door de aanleg van wandelpaden. Gemeente Rotterdam heeft afspraken gemaakt met de Vereniging Natuurmonumenten over de inrichting en het beheer van het gebied.

Aansluitend op eerdere communicatieactiviteiten is er in oktober 2007 een informatieavond georganiseerd waarbij de bewoners, bedrijven en betrokkenen van de Schiezone geïnformeerd zijn over het Masterplan en de vervolg procedures.

Het Masterplan Schiezone vormt de basis voor het op te stellen bestemmingsplan. Het voorontwerp is in het voorjaar 2008 klaar voor inspraak.

Vlinderstrik

De gemeente Rotterdam werkt nauw samen met de (deel)gemeenten Hillegersberg-Schiebroek en Lansingerland en Stadsregio Rotterdam aan de plannen voor de Zuidpolder en Schiebroekse Polder, kortweg de Vlinderstrik. Het plan moet de openheid en het landschappelijke karakter van het gebied behouden en waar nodig terug te brengen. Het plan biedt tevens ruimte aan een duidelijk herkenbare verbindingroute voor fietsers en wandelaars en een ecologische verbindingzone. Op basis van het concept Masterplan is in het laatste kwartaal van 2007 een uitvoerig communicatietraject gestart met bewoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en anderszins belanghebbenden in en rond het gebied. Wanneer in 2008 het Masterplan voor de Vlinderstrik wordt vastgesteld, wordt aansluitend daarop de bestemmingsplanprocedure gestart.

Groene verbinding

Het voorontwerp fasedocument voor de hoofdo overspanning over de A15 is in oktober 2007 opgeleverd en door het dagelijks bestuur van de Stadsregio Rotterdam vastgesteld. Het voorontwerp is afgestemd met andere ontwikkelingstrajecten in de projectomgeving van de Groene Verbinding, zoals de verbreding van de A15 en het 13-meter hoge geluidsscherm ten behoeve van de woningbouwlocatie Portland.

De werkzaamheden voor de komende periode richten zich met name op het maken van het definitieve ontwerp voor de Groene Verbinding.

2.3 Deelproject Bestaand Rotterdams Gebied

Het deelproject BRG wordt uitgevoerd door de gemeente Rotterdam. BRG bestaat uit twee soorten projecten: leefbaarheidsprojecten en intensiveringsprojecten. Naast de provincie Zuid-Holland en de Stadsregio Rotterdam levert het Rijk een bijdrage aan de leefbaarheidsprojecten.

De leefbaarheidsprojecten

Er zijn zeven leefbaarheidsprojecten, waarvan er drie in uitvoering zijn genomen:

- Calandspoorbrug: de werkzaamheden aan de Calandspoorbrug zijn opgeleverd. Het project heeft nog geen eindmeting gehad om vast te stellen of de geluidsreducerende maatregelen het gewenste resultaat hebben.
- Landtong Rozenburg: dit project is gestart met een tekort op de investeringen (eventuele financiële tegenvallers komen voor rekening van de gemeente Rotterdam). Ook ontbraken tot nu toe afspraken over het beheer van het recreatiegebied. In 2007 is door de gemeente Rotterdam voor deze beide zaken naar oplossingen gezocht en de verwachting is dat begin 2008 sluitende afspraken zullen worden gemaakt.
- Oostvoornse Meer: dit project is eind 2007 in de uitvoeringsfase gekomen na het ondertekenen van de Uitvoeringsovereenkomst Oostvoornse Meer.

Ook van de drie deelprogramma's (Rivierparken, Geluidsschermen en Gebiedsgerichte Benadering) is een aantal projecten in uitvoering. Het betreft met name projecten van Hoogvliet en Hoek van Holland. Naar verwachting zal het vrijetijds- en recreatiepark Heerlijkheid in Hoogvliet medio 2008 volledig worden opgeleverd. In Hoek van Holland is de herinrichting van sportpark De Rondgang met sociaal-culturele voorzieningen in uitvoering. In 2008 zullen de meeste gebouwde voorzieningen gereedkomen en de totale herinrichting zal doorlopen tot in 2009.

Het Rijk heeft op basis van de rapportage van de gemeente Rotterdam geen nieuwe risico's voor het Rijk geïdentificeerd, maar er zijn wel enkele aandachtspunten.

De gemeente Rotterdam geeft aan dat voor het project Warmtebedrijf een time-out is ingelast om, in overleg met de betrokken energiebedrijven, te komen tot alternatieven voor restwarmtelevering. Begin 2008 ligt er op basis daarvan een nieuwe businesscase.

De bouw van het geluidsschermb langs Vlaardingen-Westwijk is vertraagd tot 2008 doordat er onvoorzien kabels en leidingen op de locatie zijn aangetroffen. Een aanpassing van het ontwerp is in de maak en de aangevraagde vergunningen zullen daarop worden aangepast. Verwacht wordt dat het ontwerp en de technische voorbereiding aan het einde van het eerste kwartaal 2008 gereed zijn. Tevens zullen dan de financiële consequenties bekend zijn. Op basis van deze concrete cijfers kan dan overleg worden gevoerd met VROM en de gemeente Rotterdam.

In het project Kennis Centrum Geluid (KCG) worden accent verschuivingen zichtbaar naar projecten die ook bijdragen aan luchtkwaliteit. Op dit moment is nog niet duidelijk of de tot nu toe gereserveerde BRG-bijdrage voor KCG ook zal worden gereserveerd voor deze nieuwe generatie leefbaarheidsprojecten.

De intensiveringsprojecten

Sinds de start van BRG (2001) is volgens de gemeente Rotterdam een aanzienlijke intensivering bereikt. Begin 2007 was door intensivering al 132,2 ha nieuw te gebruiken havengebied beschikbaar gekomen.

In 2007 zijn er drie intensiveringsprojecten gerealiseerd:

- Demping Hartelkanaal-West (46,1 ha),
- Demping Waalhaven Port City (2 ha)
- Nerefco Pernis: Krohne (2 ha).

De totale hoeveelheid geïntensiveerde oppervlakte binnen het Haven Industrie Complex komt daarmee op 182,3 ha van de afgesproken intensiveringsinspanning van 200 ha tot 2021.

3. Stand van zaken deelprojectoverstijgende onderwerpen

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de onderwerpen die niet specifiek bij één partij liggen of niet gekoppeld zijn aan één van de deelprojecten.

3.1 Borging samenhang van de PKB-doelen: nu en in de toekomst

Elk van de drie deelprojecten kent een eigen uitvoeringsdynamiek. Om te voorkomen dat deze dynamiek per deelproject het evenwicht in de dubbele doelstelling van de PKB PMR in de weg komt te staan, heeft de Tweede Kamer aangedrongen op een stevige regie van het Rijk.

De PMR-partners spannen zich in om de gewenste samenhang aan te brengen bij de (voorbereiding van de) realisatie van de deelprojecten. Naast de in paragraaf 2.1.3 genoemde afstemming tussen partijen onder leiding van het ministerie van VenW, benoemt de PKB de mogelijkheid om bij eventuele knelpunten in de voortgang doorzetkracht uit te oefenen via bestuurlijke aanwijzingen, de Rijksprojectenprocedure of anderszins. Door het ondertekenen van de Bestuursovereenkomst PMR voor Randstad Urgent, op 29 oktober 2007, is dit nog nader onderstreept. De voortgang van de verschillende deelprojecten geeft op dit moment geen aanleiding om te constateren dat een of meer deelprojecten achterblijven als gevolg van een te beperkte medewerking van de betrokken bestuursorganen. Derhalve is in de verslagperiode geen aanleiding of noodzaak gebleken om in het ruimtelijke spoor een van deze instrumenten te benutten.

Daarnaast is in de verslagperiode een start gemaakt met het opzetten van Monitoring en Evaluatieprogramma's (MEP's) voor de diverse aspecten van de deelprojecten. Deze programma's leveren informatie op om ook in de toekomst zeker te stellen dat de uitvoering van de maatregelen plaatsvindt overeenkomstig de genomen besluiten en bijdraagt aan de afgesproken doelen.

In het kader van vergunningen en besluiten worden diverse aspecten van de deelprojecten gemonitord. De bevoegde gezagen gaan op basis van die monitoringsgegevens binnen het kader van de deelprojecten evalueren. De uitkomsten van de evaluaties worden gebruikt om te beoordelen of er extra maatregelen nodig zijn om de dubbele doelstelling van de PKB te realiseren (zie paragraaf 3.4).

3.2 Overleg Maatschappelijke partijen

Het Overleg Maatschappelijke Partijen (OMP)⁴ komt eens in de twee maanden bij elkaar. In het verleden heeft het OMP een belangrijke rol gespeeld bij de totstandkoming en aanpassing van de PKB PMR. Nu ligt de focus vooral op de besluiten die volgen op de PKB. In de verslagperiode, maar ook in 2008, worden met betrekking tot deze besluiten belangrijke stappen gezet. Het overleg staat onder leiding van een onafhankelijk voorzitter en het secretariaat is in handen van de PMR-organisatie van het ministerie van VenW. In het OMP worden de maatschappelijke partijen geïnformeerd over de voortgang naar inhoud en procedures en vindt een open gedachtewisseling plaats over alle aspecten van PMR.

⁴ De deelnemende partijen zijn: Stichting Zuid-Hollands Landschap, ANWB, LTO Noord, Vereniging Natuurmonumenten, Stichting de Noordzee, Zuid-Hollandse Milieufederatie, Productschap Vis, Veero, Recron, VNO-NCW, Deltalinqs en Kamer van Koophandel en FNV.

Tijdens de verslagperiode zijn met enkele maatschappelijke partijen verkennende gesprekken gevoerd over welke rol het OMP kan hebben bij de monitoring en evaluatie van de PKB-doelstellingen.

3.3 Maatschappelijk Overleg en Bestuurlijk Overleg Voordelta

Naast het OMP bestaat ook het Maatschappelijk Overleg Voordelta. Het overleg is specifiek gericht op het beheerplan Voordelta. Aan dit overleg nemen onder andere vertegenwoordigers deel van de recreatiesector, natuurorganisaties en (visserij)bedrijfsleven. Doel van dit overleg is een pakket maatregelen te ontwikkelen dat voldoet aan de juridische eisen voor instandhouding en natuurcompensatie en dat daarnaast voldoende evenwicht biedt tussen ecologische en economische belangen. De maatschappelijke partijen hebben hun kennis van het gebied ingebracht en zo bijgedragen aan het benutten van kansen voor zowel ecologie als economie. Een soortgelijk bestuurlijk overleg vindt plaats met de betrokken gemeenten en waterschappen in het gebied. Het overleg met deze partijen gaat met name over de informatievoorziening, de inhoud en procedures met betrekking tot het Beheerplan Voordelta.

3.4 Monitorings- en Evaluatieprogramma

Met de totstandkoming van de PKB en uitwerkingsovereenkomsten zijn de deelprojecten in volle gang met de voorbereidingen van de realisatie. Tijdens de realisatie en daarna zullen er effecten als gevolg van de realisatie gaan optreden. Voor PMR is en wordt een groot aantal besluiten genomen waarvoor een monitorings- en/of evaluatieverplichting geldt.

Zo is in de PKB PMR (2006) opgenomen dat de doelstellingen in de PKB (kortweg: versterken van de mainport en verbeteren van de leefomgeving) geëvalueerd worden na de aanleg van circa 500 ha van de landaanwinning of, indien deze aanleg niet voor die tijd heeft plaatsgevonden, uiterlijk 1 jaar voordat de geldingsduur van de PKB is verstreken (uiterlijk 2021).

In het kader van de vergunningen en bestemmingsplannen en de daaraan ten grondslag liggende MER-en worden ook monitorings- en evaluatieprogramma's (MEP's) opgesteld. In deze MEP's wordt gekeken of de daadwerkelijke effecten van de uitvoering overeenkomen met de veronderstelde effecten.

De bevoegde gezagen gebruiken deze gegevens voor het eventueel bijstellen van hun besluiten.

De verschillende MEP's zijn:

- MEP Beheerplan Voordelta (tbv Natura 2000, de compensatieopgave voor Maasvlakte 2 en de suppletie)
- MEP MER-aanleg (tbv de primaire vergunningen)
- MEP MER-bestemming (tbv het Bestemmingsplan Maasvlakte 2)
- MEP BRG (tbv voortgang op de doelstellingen van deelproject BRG zoals afgesproken in de UWO BRG)
- MEP 750ha (tbv MER Buytenland en de voortgang op de doelstellingen van het deelproject 750ha zoals afgesproken in de uwo 750ha)
- MEP-plus (specifieke afspraken door HbR om extra MEP-inspanningen te doen die buiten de wettelijke kaders vallen)
- MEP PKB (tbv de realisatie van de dubbele doelstelling van PMR)

De doelstellingen op PKB-niveau zijn als het ware op outcome-niveau, en de resultaten van de MEP's op outputniveau. Daarnaast zijn in de uitwerkingskomsten per deelproject afspraken gemaakt over de monitoring en evaluatie van de voortgang van de deelprojecten. De gegevens die hieruit voorkomen maken tevens onderdeel uit van de halfjaarlijkse voortgangsrapportages in het kader van de Regeling Grote Projecten. De harde eisen uit de PKB, de beslissingen van wezenlijk belang, moeten door de MEP's van de vergunningen en bestemmingsplannen geborgd zijn. Op deze manier zullen de MEP's van de deelprojecten gebruikt worden voor het MEP PKB. Zo zal uit het MEP Beheerplan Voordelta en het MEP Primaire vergunningen geconstateerd kunnen worden of de natuureffecten zich voordoen als voorzien en of de mitigatie- en compensatiemaatregelen het beoogde effect sorteren, namelijk afdoende de negatieve effecten van de Maasvlakte 2 compenseren. Daarnaast wordt op dit moment bekeken welke indicatoren nog aanvullend nodig zijn om een uitspraak te kunnen doen over de realisatie van de doelstellingen over de versterking van de economie en de verbetering van de leefomgeving.

De evaluatie van de PKB heeft tot doel om te kunnen constateren of de voortgang van de projecten goed verloopt en of de doelstellingen van de PKB zijn bereikt. Op dit moment worden de MEP's nader ingevuld, met uitzondering van MEP Buytenland aangezien hiervoor de besluitvorming van het MER nog niet rond is. Bij het opstellen van de MEP's wordt gekeken op welke vragen een specifiek MEP antwoord moet geven en vervolgens welke gegevens daarvoor nodig zijn. Doel is om inzichtelijk te maken waar de verschillende MEP's elkaar raken en of verschillende MEP's gebruik maken van dezelfde gegevens. Ook worden de MEP's die inhoudelijke raakvlakken met elkaar hebben in de tijd op elkaar afgestemd. Belangrijk aandachtspunt hierbij is de borging van de toegankelijkheid en systematiek voor de langere termijn. De evaluatie van de PKB zal immers pas naar verwachting in 2017 plaatsvinden.

Tijdens de inspraak op de MER-en, in het voorjaar van 2007 hebben diverse natuur- en milieuorganisaties aangegeven dat zij een actieve betrokkenheid wensen bij het monitoren en evalueren. Hiertoe wordt een afsprakenkader voorbereid met als doel procesafspraken vast te leggen hoe de monitorings- en evaluatierapporten door de bevoegde gezagen en het HbR met maatschappelijke partijen worden besproken. Het HbR heeft tevens een zogenoemd MEP-plus in voorbereiding waarin extra MEP-inspanningen worden vastgelegd die buiten de wettelijke MEP-verplichtingen vallen bij de vergunningen en het bestemmingsplan MV2.

4. Projectbeheersing

Dit hoofdstuk gaat over de ontwikkelingen bij het Rijk ten aanzien van de planning, de scope, de financiën, de rijksrisico's en de borging van de kwaliteit.

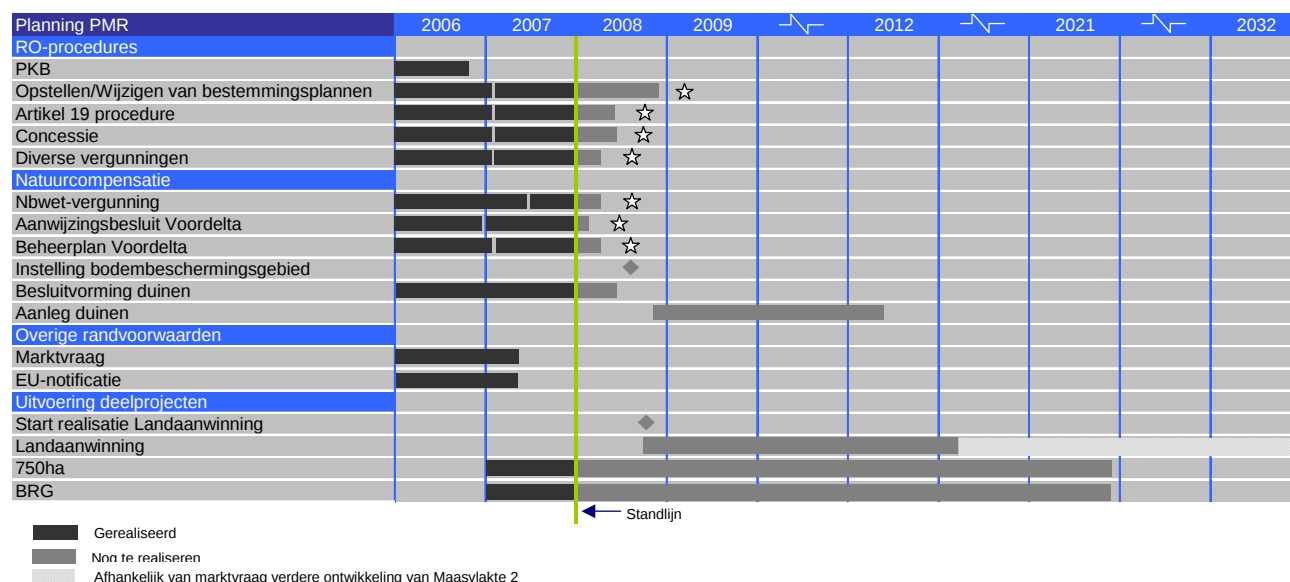
De projectbeheersing is gericht op het tijdig realiseren van het totale project met de gewenste kwaliteit binnen de vastgestelde scope en met de beschikbare financiële middelen. Het hanteren van het bijdragemodel betekent evenwel dat het Rijk geen directe sturing uitoefent bij de daadwerkelijke uitvoering van de deelprojecten, behoudens de natuurcompensatie.

Gegeven de afgesproken risico- en verantwoordelijkheidsverdeling met de uitvoerende partijen, beperkt de voortgangsrapportage zich tot de verantwoordelijkheden van het Rijk. De uitvoerende partijen hebben de verantwoordelijkheid om aan het Rijk aan te tonen dat de realisatie van de deelprojecten volgens een beheerst proces verloopt binnen de afspraken ten aanzien van tijd, scope, geld en kwaliteit.

In de paragrafen 4.1, 4.2 en 4.3 wordt ingegaan op de onderdelen planning, scope en financiën. In paragraaf 4.4 wordt ingegaan op de geïdentificeerde onzekerheden (rijksrisico's) binnen het project en in paragraaf 4.5 wordt uiteengezet hoe de kwaliteitsborging bij het Rijk is vormgegeven.

4.1 Planning

In 2007 is de planning met name gericht geweest op de start van de realisatie van de landaanwinning. Het later gereed komen van het advies van de Commissie m.e.r. heeft ertoe geleid dat alle procedures voor de landaanwinning en de natuurcompensatie zijn vertraagd. De ontwerpbesluiten zijn op 4 januari 2008 ter inzage gelegd. Het moment van de start aanleg Maasvlakte 2 valt echter nog steeds binnen de bandbreedte van de planning: 'tweede helft 2008'. Voor de 750 ha zijn eind 2007 de richtlijnen voor het MER voor het landschapspark Buytenland vastgesteld en is het opstellen van het voorontwerp bestemmingsplan daarmee van start gegaan.

De planning gaat ervan uit dat de realisatie van de landaanwinning in de tweede helft van 2008 kan starten, tenzij aan een ingediend beroep door de Raad van State of de rechtbank schorsende werking wordt toegekend (zie sterretjes in planning).

Ook voor de deelprojecten 750 ha en voor BRG is voortgang geboekt, zoals hierna meer in detail wordt aangegeven. Daarnaast is uiteraard ook de voortgang van de deelprojecten 750 ha en BRG gemonitord. De belangrijkste ontwikkelingen in deze planning worden in de volgende subparagrafen beschreven.

4.1.1. Bereikte mijlpalen en veranderingen in de planning ten opzichte van VGR 2

In de planning voor de start realisatie landaanwinning zijn twee kritieke paden zichtbaar: 1) de ruimtelijke ordeningsbesluiten/primaire vergunningen en 2) de natuurcompensatie.

Ruimtelijke ordening en primaire vergunningen

In de vorige voortgangsrapportage is een versnelling aangegeven van de geplande start van de realisatie van de landaanwinning van najaar 2008 naar het juli 2008. Als gevolg van vertragingen bij de verwerking van de zienswijzen in de inspraakprocedures van de diverse (aanvragen van) primaire vergunningen en het voor-ontwerpbesluit van het Bestemmingsplan Maasvlakte 2, zal de start realisatie in de 'tweede helft 2008' plaatsvinden. De bovengenoemde versnelling gaat dus verloren. Dit is onder meer veroorzaakt doordat de Commissie m.e.r. nog om aanvullende informatie verzocht, waardoor zij in december 2007 met haar definitieve advies is gekomen. Hierdoor zijn de ontwerpvergunningen en het ontwerpbesluit Bestemmingsplan en de vrijstelling ex art. 19 WRO niet, zoals gepland, op 28 september ter inzage gelegd, maar op 4 januari 2008. Aangezien er voor gekozen is om alle procedures zoveel mogelijk parallel in de tijd te laten lopen, zijn ook de benodigde besluiten en vergunningen van het ministerie van LNV (zoals de Nb-wetvergunning en de ontheffing van de Flora- en Faunawet) vertraagd in de inspraak gebracht.

De planning voor het bestemmingsplan Maasvlakte 2, de primaire vergunningen en de besluiten inzake de natuurcompensatie gaan er overigens vanuit dat aan een eventueel beroep geen schorsende werking wordt verleend. Mocht in enige procedure toch schorsing worden toegekend, dan betekent dit een vertraging van de start realisatie met circa een jaar.

Natuurcompensatie

In de verslagperiode is gewerkt aan de verwerking van de inspraakreacties van zowel de eerste tranche Aanwijzingsbesluiten (A-besluiten) Natura 2000, waaronder het A-besluit Voordelta, als het Beheerplan Voordelta. Het vaststellen van het A-besluit Voordelta heeft een vertraging opgelopen. Door de koppeling schuift het Beheerplan Voordelta ook op. Om de gevolgen voor PMR zoveel mogelijk te beperken heeft de minister van LNV eind 2007 in de Nota van Antwoord Inspraakprocedure Aanwijzing Natura 2000-gebieden aangegeven dat de Voordelta en 2 andere duingebieden (Voornes Duin en Duinen van Goeree & Kwade Hoek) vervroegd zullen worden aangewezen.⁵ Dit besluit is in februari 2008 genomen.

Nadat de vergunning-aanvraag eerder was ingetrokken, heeft op 17 juli 2007 het Havenbedrijf Rotterdam N.V. opnieuw de aanvraag bij het ministerie van LNV ingediend aangaande de vergunningverlening op grond van de Natuurbeschermingswet 1998. De NB-wetvergunning loopt nu weer in de pas met de andere verwante procedures, zoals het A-besluit en het beheerplan en zal naar verwachting medio april worden afgegeven.

De Besluitvorming over de duincompensatie ligt op schema. De benodigde vergunningen zijn afgegeven en met de aanleg van de nieuwe duinen wordt begonnen najaar van 2008.

⁵ Kamerstuk 31200 XIV, nr. 150, *Nota van Antwoord Inspraakprocedure Aanwijzing Natura 2000-gebieden (inclusief bijlage)*, 21 november 2007

Verbreiding A15 Maasvlakte-Vaanplein

Voor de bereikbaarheid van het havengebied van Rotterdam is de geplande verbreding van de A15 op het stuk Maasvlakte-Vaanplein van belang. De planning was dat het OTB in de eerste helft van 2008 genomen zou kunnen worden. Deze planning is vertraagd als gevolg van de uitspraak van de Raad van State inzake de A4 Burgerveen-Leiden in verband met luchtkwaliteit. De vertraging wordt geschat op minimaal 3 maanden (duur van het luchtonderzoek). Deze vertraging heeft geen gevolgen voor de planning van de 1^e plons.

Bij de verbreding van de A15 Maasvlakte-Vaanplein zijn naast Rijkswaterstaat en de gemeente Rotterdam ook 13 regionale partijen betrokken. Afspraken tussen deze partijen over de belangrijkste uitgangspunten voor de aanleg van de A15 zullen naar verwachting in het eerste kwartaal van 2008 worden vastgelegd in een bestuursovereenkomst.

4.2 Scope

Hierbij gaat het om scopemutaties voor het Rijk, dus om eventuele afwijkingen van hetgeen is afgesproken in de PKB, toetskader en Uitwerkingsovereenkomsten. De uitvoerende partijen hebben geen scopemutaties gemeld.

Zoals in eerdere voortgangsrapportages is aangegeven is er sprake van het voornemen tot een scopewijziging bij de natuurcompensatie. Uit de MER-Aanleg blijkt de zeereep als onderdeel van de natuurcompensatie niet meer noodzakelijk. Het formele besluit hierover wordt genomen in het kader van de Natuurbeschermingswetvergunning.

4.3 Financiën

In deze paragraaf zijn verschillende dimensies van het Rijksbudget geschetst. Er is ingegaan op de ontwikkeling van het budget, de post onvoorzien, de omvang van de aangegane verplichtingen en van de kasuitgaven.

4.3.1. Projectbudget

In tabel 1 zijn de wijzigingen van het Rijksbudget, gespecificeerd naar de onderscheiden deelprojecten en begrotingshoofdstukken, weergegeven. In de verslagperiode hebben geen budgetwijzigingen plaats gehad.

De wijzigingen in voorgaande verslagperioden hebben uitsluitend betrekking gehad op prijspeilaanpassingen. In de tweede Voortgangsrapportage zijn alle deelbudgetten op prijspeil 2007 gebracht.

Tabel 1 Totaal Rijksbudget per departement en per begrotingshoofdstuk, inclusief mutaties (bedragen in mln EUR)

Begrotingsartikel	Deelproject	Rijksbudget PKB/ Basis- rapportage p.p 2005	Wijzigingen voorgaande perioden	Wijzigingen in verslagperiode	Totaal Rijksbudget (p.p 2007)
FES-gerelateerd					
IF 16.01	Landaanwinning	637,3	26,8		664,1
IF 16.01	BTW Landaanwinning	121,1	5,1		126,2
IF 16.01	BTW Natuurcompensatie	8,7	0,7		9,4
IF 16.01	Natuurcompensatie	90,6	3,1		93,7
IF 16.01	Aanpassing Landzijdige infra *	318,4	12,8		331,2
Totaal FES-gerelateerd		1.176,1	48,5	0,0	1.224,6
Gerelateerd aan departementale begrotingen					
IF 16.01	VenW: Uitvoeringsorganisatie	25,0	0,3		25,3
IF 16.01	VenW: 750ha	29,7	0,6		30,3
IF 16.01	VenW: Groene Verbinding	28,7	1,2		29,9
HFD XI, art. 5.04	VROM: BRG leefbaarheid	34,0	1,4		35,4
HFD XIV, art. 23.12	LNV: 750ha	89,1	3,6		92,7
Totaal gerelateerd aan departementale begrotingen		206,5	7,1	0,0	213,6
	Totaal Rijksbijdrage excl. Onvoorzien	1.382,6	55,6	0,0	1.438,2
IF 16.01	Onvoorzien *	100,9	4,0		104,9
Totaal Rijksbudget		1.483,5	59,6	0,0	1.543,1

* deze bedragen zijn thans nog gereserveerd in het FES.

4.3.2. Mutatieoverzicht Rijksbudget

Tabel 2 bevat het mutatieoverzicht. Dit mutatieoverzicht bevat conform de afspraken in de Uitwerkingsovereenkomsten uitsluitend die mutaties die een relatie hebben met de verantwoordelijkheid van het Rijk. Bij het overzicht gelden de volgende opmerkingen:

- Alle mutaties die onder de exclusieve verantwoordelijkheid van de uitvoerende partijen vallen, zijn buiten beschouwing gelaten.
- Met de uitvoerende partijen is in het Bestuursakkoord en de Uitwerkingsovereenkomsten een vaste indexering voor prijspeilmutaties afgesproken. Deze is gelijk aan 2% op jaarbasis. Jaarlijks wordt in de Voortgangsrapportage per 1 juli deze overeengekomen prijscompensatie over het voorafgaande kalenderjaar verwerkt. Voor zover de prijspeilaanpassingen niet gedekt zijn, wordt dit opgevangen binnen de betreffende departementale begrotingshoofdstukken.

De enige uitzondering op deze prijscompensatiesystematiek betreft het deelbudget Uitvoeringsorganisatie. Hierop is de index Bruto Overheids Investerings (iBOI) van toepassing.

In de tweede Voortgangsrapportage zijn alle deelbudgetten op prijspeil 2007 gebracht.

Tabel 2 Mutatieoverzicht Rijksbudget (bedragen in mln euro)

	Bedrag p.p. 2005	Gecommuniceerd met de TK	prijspeil	Bron:
Rijksbijdrage p.p. 2005 conform PKB/ Basisrapportage	1.483,5	1.483,5	2005	Basisrapportage
Scopewijzigingen	0,0	0,0		
Technische mutaties				
- prijscompensatie				
prijspeilaanpassingen 2006 VGR-nr 1	0,0	29,4	2006	VGR 1
prijspeilaanpassingen 2007	0,0	30,2	2007	VGR 2
Saldo technische mutaties, mn prijspeilaanpassingen	0,0	59,6		
Overige aanpassingen	0,0	0,0		
Totaal aanpassingen	0,0	59,6		
Totaal budget	1.483,5	1.543,1		

4.3.3. Ontwikkeling post Onvoorzien

In het rijksbudget is een post Onvoorzien opgenomen ten behoeve van de uitvoering van het project. Deze post bedraagt € 100,9 mln (pp. 2005; € 104,9 mln in pp. 2007). In de verslagperiode hebben geen toevoegingen of onttrekkingen aan de post Onvoorzien plaats gehad.

In de verslagperiode is niet gebleken van ontwikkelingen of aanwijzingen op grond waarvan zou kunnen worden geconcludeerd dat de post Onvoorzien ontoereikend is.

4.3.4. Aangegane verplichtingen

Conform de geldende systematiek zijn de in de administratie vastgelegde verplichtingen verhoogd met het overeengekomen indexpercentage van 2% over het nog niet betaalde gedeelte en daarmee op het niveau van prijspeil 2007 gebracht.

Het vorenstaande geldt niet voor de onder VenW ressorterende producten Uitvoeringsorganisatie en Natuurcompensatie, die veel afzonderlijke verplichtingen bevatten. Verplichtingen met betrekking tot deze producten worden vastgelegd, zodra er een individuele verplichting voor een concrete opdracht wordt aangegaan.

Tabel 3 geeft de rijksverplichtingen per deelproject en per departement weer. Het totale percentage van het Rijksbudget dat per 31 december 2007 is verplicht, bedraagt 64,6%.

Tabel 3 Aangegane verplichtingen Rijksbudget (bedragen in mln euro)

Artikel begroting	Deelproject	Totaal vorige perioden	Deze periode	Totaal verplicht
FES-gerelateerd			Nieuw aangegane verplichtingen	
IF 16.01	Landaanwinning	664,1		664,1
IF 16.01	BTW Landaanwinning	126,2		126,2
IF 16.01	BTW Natuurcompensatie	0,0		0,0
IF 16.01	Natuurcompensatie	5,5	0,5	6,0
IF 16.01	Aanpassing Landzijdige infra	0,0		0,0
Totaal FES-gerelateerd	795,8		0,5	796,3
Gerelateerd aan departementale begrotingen				
IF 16.01	VenW: Uitvoeringsorganisatie	11,8	0,5	12,3
IF 16.01	VenW 750 ha	30,3		30,3
IF 16.01	VenW: Groene Verbinding	29,9		29,9
HFD XI, art. 5.04	VROM: BRG leefbaarheid	35,4		35,4
HFD XIV, art. 23.12	LVN 750 ha ⁶	92,7		92,7
Totaal gerelateerd aan departementale begrotingen		200,1	0,5	200,6
	Totaal Verplicht excl. Onvoorzien	995,9	1,0	996,9
IF 16.01	Onvoorzien	0		0
Totaal verplichtingen	995,9		1,0	996,9

⁶ LVN heeft als eerstverantwoordelijk departement, mede namens EZ en VROM, een gezamenlijke verplichting vastgelegd voor het deelproject 750 ha. In tabel 3 is het bedrag van deze verplichting in prijspeil 2007 opgenomen. LVN is deze verplichting in 2006 aangegaan voor een bedrag van € 104.826.120. Dit bedrag is ook in de Jaarverantwoording 2006 van LVN opgenomen. Genoemd bedrag is gelijk aan de som van de gezamenlijke jaarbedragen van EZ, VROM en LVN, geïndexeerd naar het jaar waarin de betreffende jaartranche zal worden betaald. Omdat deze systematiek van prijspeilaanpassingen afwijkt van de door de overige departementen gehanteerde systematiek, wordt het verplichtingenbedrag in elke Voortgangsrapportage herberekend conform de door de overige departementen gehanteerde systematiek van prijspeilaanpassingen. In pp 2007 bedraagt de aangegane verplichting € 92.742.787 (zie ook tabel 1).

4.3.5. Kasritme

Per 31 december 2007 is 4,1 % van het Rijksbudget tot betaling gekomen. Tabel 4 bevat het overzicht van de kasuitgaven van het Rijk.

Tabel 4 Overzicht kasuitgaven Rijksgedeelte (bedragen in mln euro)

Begrotings-artikel	Deelproject	Totaal vorige perioden	Deze periode	Totaal gerealiseerd
FES-gerelateerd				
IF 16.01	Landaanwinning			
IF 16.01	BTW Landaanwinning			
IF 16.01	BTW Natuurcompensatie			
IF 16.01	Natuurcompensatie	4,4	0,7	5,1
IF 16.01	Aanpassing Landzijdige infra			
Totaal FES-gerelateerd		4,4	0,7	5,1
Gerelateerd aan departementale begrotingen				
IF 16.01	VenW: Uitvoeringsorganisatie	10,3	0,7	11,0
IF 16.01	VenW 750 ha	30,3		30,3
IF 16.01	VenW: Groene Verbinding			
HFD XI, art. 5.04	VROM: BRG leefbaarheid	4,7		4,7
HFD XIV, art. 23.12	LNV: 750ha	8,1	4,1	12,2
Totaal gerelateerd aan departementale begrotingen		53,4	4,8	58,2
	Totaal gerealiseerd excl. Onvoorzien	57,8	5,5	63,3
IF 16.01	Onvoorzien			
Totaal gerealiseerd		57,8	5,5	63,3

4.4 Risico's

4.4.1. Het risicomanagement

In deze paragraaf wordt ingegaan op de belangrijkste geïdentificeerde risico's met betrekking tot de doelen en taken van het Rijk bij de realisatie van PMR. Het betreft risico's voor de volgende kritische succesfactoren :

- natuurcompensatie tijdig en binnen beschikbare middelen gerealiseerd;
- start realisatie landaanwinning na doorlopen van de randvoorwaardelijke procedures (gepland is de tweede helft van 2008);
- waarborgen goede ontsluiting Maasvlakte 2 over de weg;
- evenwicht in de voortgang van de drie deelprojecten van PMR.

De keuze hoe met de risico's (onzekerheid = kans x gevolg) wordt omgegaan (accepteren, beheersen of overdragen) wordt bepaald door de omvang van die risico's. De beheersstrategie is erop gericht de kans op het optreden van een risico en/of de gevolgen ervan te verlagen tot een acceptabel niveau. Het Rijk onderhoudt een risicodatabase en rapporteert de belangrijkste rijksrisico's.

De uitvoerende partijen hebben elk voor hun deelproject een eigen risicoprofiel. Zij managen dit risicoprofiel zelf. Hierover wordt in deze rapportage niet gerapporteerd, tenzij het betreffende risico samenvalt met of leidt tot een gevolg voor het Rijk.

Waar het gebruikelijk is om bij de risicoanalyse en –beheersing te werken met een ‘platte’ lijst met min of meer onafhankelijke risico’s heeft PMR ervoor gekozen de risico’s met elkaar te verbinden in relaties van oorzaak en gevolg. Dit heeft naast de verbeterde ondersteuning bij de beheersing van de risico’s ook tot positief gevolg dat de risico’s meer in samenhang met elkaar kunnen worden gerapporteerd. Het risicoprofiel voor het Rijk is in de verslagperiode nagenoeg ongewijzigd. Deze risicoparagraaf is daarmee een geactualiseerde versie van de risicoanalyse in de VGR2.

4.4.2. De belangrijkste risico’s

De belangrijkste risico’s in de huidige fase van het project Maasvlakte 2 hebben betrekking op de planning. Met name bestaat onzekerheid omtrent de start van de uitvoering van de landaanwinning, omdat voorwaardelijke besluiten op zichzelf complex zijn én bovendien complex samenhangen. Deze besluiten betreffen de natuurcompensatie en een cluster aan ruimtelijke besluiten en primaire vergunningen voor de aanleg en het gebruik van Maasvlakte 2. Ruimtelijke besluiten zijn onder andere het bestemmingsplan Maasvlakte 2 en de vrijstelling op grond van artikel 19 WRO voor het bestemmingsplan Maasvlakte 1981. De primaire vergunningen zijn de concessie ten behoeve van landaanwinning, de vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998, de ontgrondingsvergunning, de vergunning op grond van de Wet beheer rijkswaterstaatswerken en de Flora- en faunatoets.

De belangrijkste risico’s worden hieronder uitgewerkt. Het optreden van deze risico’s leidt waarschijnlijk tot vertraging van de start van de aanleg en dat werkt weer door naar het moment van ingebruikname van Maasvlakte 2 in 2013.

Tijdige instelling bodembeschermingsgebied

De start van de landaanwinning kan pas plaatsvinden als de natuurcompensatie is verzekerd. De natuurcompensatie bestaat uit een bodembeschermingsgebied in de Voordelta en duincompensatie bij Delfland. De compensatie dient gerealiseerd te zijn op het moment dat de effecten van Maasvlakte 2 optreden. Dit betekent dat het bodembeschermingsgebied ingesteld moet zijn en dat de besluitvorming voor de duincompensatie moet zijn afgerond voordat de werkzaamheden voor de landaanwinning mogen starten.

Aan de instelling van het bodembeschermingsgebied, inclusief enkele rustgebieden, gaat een keten van onderzoeken en besluiten vooraf. In het geval van Maasvlakte 2 bestaat deze keten uit MER-Aanleg (bevat inhoudelijke informatie over de effecten van de landaanwinning), de Passende Beoordeling (bevat beoordeling van de effecten op de instandhoudingsdoelstellingen), het Aanwijzingsbesluit (A-besluit) van het Natura 2000 gebied (bevat instandhoudingsdoelstellingen en de compensatiedoelstelling), de vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 (bevat voorwaarden waaraan de noodzakelijke compensatie voor de landaanwinning moet voldoen) en tot slot het Beheerplan Voordelta met het toegangsbeperkingsbesluit (bevat compensatiemaatregelen en praktische beheerbepalingen). Een dergelijke keten is gevoelig voor vertraging. In dat kader was in VGR 2 gesignaleerd dat een potentieel risico op vertraging aanwezig was bij het A-besluit Voordelta, waarbij een belangrijk punt was dat de besluitvorming daarover gelijk oploopt met een reeks andere A-besluiten van de zogenaamde ‘eerste tranche A-besluiten’. In het Algemeen Overleg over PMR van 22 november 2007 is dit punt besproken. De minister van LNV heeft vervolgens schriftelijk gemeld dat, indien nodig vanuit de optiek van de planning van Maasvlakte 2, het A-besluit Voordelta wordt losgekoppeld van de eerste tranche.

Hiermee is het A-besluit geen beperkende factor. Mede omdat ook voor de andere elementen uit de keten voldoende voortgang wordt geboekt, kan de planning van de gehele keten van besluiten, die uitmondt in de vaststelling van het Beheerplan Voordelta, worden gehandhaafd.

Beheersmaatregel: Effectueren van de toezegging van de minister van LNV over het A-besluit en het voortvarend voorbereiden van de definitieve besluiten over de vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet en het Beheerplan Voordelta.

Tijdig doorlopen van de 'randvoorwaardelijke' procedures

Een tweede voorwaarde voor de start van de landaanwinning betreft de ruimtelijke besluitvorming en de vergunningverlening. Het gaat om in totaal negen besluiten. Belangrijke relatie tussen deze besluiten is dat de gemeente Rotterdam op basis van een vastgesteld bestemmingsplan Maasvlakte 2 kan besluiten over de vrijstelling op het huidige bestemmingsplan Maasvlakte 1 met gebruikmaking van artikel 19 lid 1 van de Wet op de ruimtelijke ordening. Deze vrijstelling ex artikel 19 verandert de bestemming 'zee' voor de kust van Maasvlakte 1 in 'land', waarmee een voorwaarde is vervuld om de feitelijke aanleg te kunnen starten. Pas na vaststelling van het bestemmingsplan Maasvlakte 2 en de verlening van genoemde vrijstelling, zal de minister van Verkeer en Waterstaat besluiten de concessie op grond van de Wet droogmakerijen en indijkingen ter ondertekening aan te bieden aan de Kroon.

Elk van de negen procedures bestaat uit verschillende stappen. In de verslagperiode van VGR 3 is voor alle negen besluiten een belangrijke stap gezet met het voorbereiden van de ontwerpbesluiten. Op 4 januari 2008 zijn alle negen besluiten ter inzage gelegd voor het inbrengen van zienswijzen. Met in acht name van de zienswijzen zullen de bevoegde overheden de besluiten vervolgens vaststellen, waarna de aanleg van Maasvlakte 2 van start kan gaan.

De besluiten, die zijn genomen met in acht name van de ingebrachte zienswijzen, kennen daarna een vervolgpprocedure met voor het bestemmingsplan een goedkeuringsprocedure bij Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland en voor alle besluiten een beroepsprocedure. De precieze procedure verschilt per besluit, maar de overeenkomst is dat bij beroep aan de rechter kan worden gevraagd om de uitvoering van de werkzaamheden te schorsen tot het beroep is afgehandeld (voorlopige voorziening). Gezien het aantal (samenhangende) besluiten, de variatie in procedures en omdat het ongewis is of beroep wordt aangetekend, tegen welke procedure en met welke onderbouwing, is in deze fase weinig concreet aan te duiden wat voor invloed 'beroep' zal hebben op het tijdstip van de start van de aanleg.

Beheersmaatregel: De voornaamste beheersmaatregel in deze fase is gericht op een voortvarende en gedegen behandeling van de zienswijzen en de voorbereiding van de besluitvorming. De PMR-partijen hebben hun samenwerking daartoe verder geïntensiveerd in een gemeenschappelijke taskforce. Deze taskforce bereidt voor de bevoegde overheden de besluiten voor, waarin de zienswijzen tot hun recht komen. Opdracht voor de taskforce is het combineren van kwaliteit en snelheid voor elk besluit afzonderlijk en voor alle besluiten samen. Om de kwaliteit van de besluiten te waarborgen worden voor specifieke onderwerpen analyses uitgevoerd door specialisten op het gebied van ondermeer lucht, natuur, externe veiligheid en juridische procedures.

De gedegen inhoudelijke kwaliteit van de besluiten, een evenwichtige afweging bij de besluitvorming, het zorgvuldig doorlopen van de procedures, goede afstemming van de besluiten onderling en een open communicatie met belanghebbenden zullen tevens bijdragen aan het beperken van de onzekerheden die hiervoor genoemd zijn voor de beroepsfase.

Ontsluiting Maasvlakte

Maasvlakte 2 genereert goederentransport. Voor het transport over water, via pijpleidingen en over spoor is de capaciteit in grote lijnen afdoende. Dat geldt niet voor het transport over de weg, mede omdat voor het wegverkeer autonoom een forse groei wordt verwacht. Extra capaciteit over de weg is voorzien met de verbreding van de A15 tussen Maasvlakte en Vaanplein. De planning van deze verbreding is een punt van aandacht. Bezien vanuit het project Maasvlakte 2 is de extra capaciteit nodig vanaf 2013, als de eerste containers aanlanden. In termen van besluitvorming is op een eerder tijdstip behoefte aan zekerheid over het gereed komen van de verbreding van de A15. Het tracébesluit A15 is in voorbereiding, maar het tempo blijft achter bij de eerdere planning.

Beheersmaatregel: In Randstad Urgent is de koppeling tussen Maasvlakte en de verbreding van de A15 aangebracht. Dat is de opstap om de planning van de verbreding van de A15 nadrukkelijk te richten op het moment dat Maasvlakte 2 extra wegcapaciteit nodig maakt. Vanuit deze analyse is de prioriteitstelling van de A15 verhoogd, hetgeen leidt tot voorrang bij onder meer het bepalen van de gevolgen voor de luchtkwaliteit als belangrijke bouwsteen voor het uit te brengen ontwerp Tracébesluit.

Borgen van samenhang PKB-doelstellingen

Het deelproject 750 ha heeft een realisatietermijn van 15 jaar en kent een eigen uitvoeringsdynamiek. Een gebrek aan voortgang kan leiden tot verlies van draagvlak in de omgeving. Dit kan gevolgen hebben voor de realisatie van het totale PMR aangezien de 'afsprak' met betrokken partijen is gemaakt dat beide PKB-doelstellingen (economie én leefbaarheid) in samenhang tot ontwikkeling zullen komen. Voor de inrichting van de 750 ha zijn bestemmingsplannen noodzakelijk. De planning van de provincie Zuid-Holland is erop gericht dat de voorontwerp-bestemmingsplannen voor de deelprojecten 750 ha zijn vastgesteld op het moment dat het bestemmingsplan Maasvlakte 2 openstaat voor beroep (najaar 2008).

Beheersmaatregel: De voortgang van de drie deelprojecten wordt tweewekelijks in het Coördinatieoverleg met alle PMR-partners besproken. Met behoud van de eigenheid van de deelprojecten, is als eerstkomend ijkpunt voor de samenhang in de uitvoering aangemerkt het moment waarop de landaanwinning start. Voor dat moment voorzien de PMR-partners ook aantoonbare voortgang in de projecten 750 ha groen en voor Bestaand Rotterdams Gebied.

4.5 Borging van de afspraken en kwaliteit

Markttoets.

De markttoets, die dient als momentum waarbij partijen gezamenlijk vaststellen of de marktprognose gelijk dan wel verbeterd is, is in de verslagperiode afgerond door het Havenbedrijf Rotterdam N.V.. De aangekondigde second opinion door het Rijk op deze markttoets heeft eveneens plaatsgevonden. De conclusie is dat de marktprognose gelijk is gebleven.

Borging van de primaire uitgangspunten/scope landaanwinning.

Deze audit is in de verslagperiode gestart en heeft als doel na te gaan of de primaire niet-onderhandelbare uitgangspunten en randvoorwaarden nog immer gelden in de bestaande plannen van het Havenbedrijf Rotterdam N.V. en, indien dat niet het geval is, of dit via de afgesproken lijn bij het Rijk is gemeld. De definitieve uitkomsten worden begin 2008 verwacht.

Audit op risicomanagement door het Havenbedrijf Rotterdam N.V.

Het Havenbedrijf Rotterdam N.V. heeft in de verslagperiode een audit uitgevoerd naar zijn risicomanagement. Op verzoek van VenW is in deze audit ook meegenomen welke systematiek het Havenbedrijf Rotterdam N.V. hanteert bij het rapporteren van de risico's aan het Rijk en of dit voor

het Rijk een betrouwbaar en voldoende beeld oplevert over de risico's die bij de landaanwinning voor het Rijk mogelijk optreden. De uitkomsten van deze audit worden begin 2008 verwacht.

Lijst van documenten

Deze lijst bevat de documenten die inzake PMR in de verslagperiode aan de Tweede Kamer zijn gestuurd:

- Kamerstuk 24691 nr. 85, *Verslag algemeen overleg gehouden op 4 juli 2007 inzake Project Mainportontwikkeling Rotterdam*, 9 augustus 2007
- Kamerstuk 24691 nr. 86, *Brief minister ter aanbieding brief wethouder Harbers van Rotterdam aan enkele commissies gemeenteraad over vertraging ruimtelijk planproces Rotterdam voor Maasvlakte 2 (inclusief bijlage)*, 21 september 2007
- Kamerstuk 24691 nr. 87, *Brief minister bij de tweede Voortgangsrapportage (VGR2) van het Project Mainportontwikkeling Rotterdam (PMR) over de verslagperiode 1 januari - 30 juni 2007 (inclusief bijlagen)*, 28 september 2007
- Kamerstuk 24691 nr. 88, *Lijst van vragen en antwoorden over brief van 28 september 2007 bij tweede Voortgangsrapportage Project Mainportontwikkeling Rotterdam*, 7 november 2007
- Kamerstuk 24691 nr. 89, *Brief minister bij aanbieding Assurance-rapport inzake de 2e voortgangsrapportage over het Project Mainportontwikkeling Rotterdam*, 14 november 2007
- Bijlage bij kamerstuk 24691 nr. 89, *Voortgangsrapportage 2 Project Mainportontwikkeling Rotterdam (inclusief bijlage)*, 14 november 2007
- Kamerstuk 31200 XIV, nr. 150, *Nota van Antwoord Inspreekprocedure Aanwijzing Natura 2000-gebieden (inclusief bijlage)*, 21 november 2007
- Kamerstuk 24691 nr. 90, *Brief minister over de planning van de LNV-besluiten aanleg tweede Maasvlakte*, 14 december 2007
- Kamerstuk 24691 nr. 91, *Brief minister inzake afspraken toeleveren informatie Tweede Voortgangsrapportage Project Mainport Rotterdam (inclusief bijlage)*, 20 december 2007
-

Afkortingenlijst

750 ha	Deelproject 750 hectare natuur en recreatiegebied
A-besluit	Aanwijzingsbesluit Voordelta
AMvB	Algemene Maatregel van Bestuur
APMT	A.P. Möller Terminals
BLK2005	Besluit Luchtkwaliteit 2005
BRG	Deelproject Bestaand Rotterdams Gebied
Commissie m.e.r.	Commissie van de milieueffectrapportage
DG	Directeur-Generaal
EZ	Ministerie van Economische Zaken
FES	Fonds Economische Structuurversterking
HbR	Havenbedrijf Rotterdam N.V.
HFD	Hoofdstuk
HSL	Hogesnelheidslijn
IBOI	Indexering Bruto Overheidsinvesteringen
IF	Infrafonds
LNV	Ministerie van Landbouw Natuur en Voedselkwaliteit
MER	Milieueffectrapportage
MER Aanleg	Milieueffectrapportage mbt aanleg van Maasvlakte 2
MER Bestemming	Milieueffectrapportage mbt gebruik van Maasvlakte 2
MEP	Monitorings- en evaluatieprogramma
Nb-wet	Natuurbeschermingswet 1998
Nb-wetvergunning	Natuurbeschermingswetvergunning 1998
NO ₂	Stikstofdioxide
NO _x	Verzamelnaam van stikstofoxiden
OMP	Overleg Maatschappelijke Partijen
OTB	Ontwerp Tracé Besluit (tbv A15 Maasvlakte Vaanplein)
PKB	Planologische Kernbeslissing
PMR	Project Mainportontwikkeling Rotterdam
p.p.	Prijspeil
SMB	Strategische Milieubeoordeling
TK	Tweede Kamer
UPR	Randstad Urgent
UWO	Uitwerkingsovereenkomst
VenW	Ministerie van Verkeer en Waterstaat
VGR	Voortgangsrapportage
FROM	Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer
Wbr-vergunning	Wet beheer Rijkswaterstaatswerken vergunning
WRO	Wet op de Ruimtelijke Ordening